

Peck & Peck

Bonnie Garmus bij Boekerij:

Lessen in chemie

Peck & Peck

BONNIE GARMUS

Peck & **Peck**

Vertaald door Sabine Mutsaers

ISBN 978-90-492-1383-1

ISBN 978-94-023-3081-6 (e-book)

ISBN 978-90-492-1490-6 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Peck & Peck*

Vertaling: Sabine Mutsaers

Omslagontwerp: Jaya Miceli, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio,
Amsterdam

Omslagbeeld: © Pascal Campion / Shannon Associates

Auteursfoto: © Moya Nolan

Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2026 by Bonnie Garmus

© 2026 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar
gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch
of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is
uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training
and similar technologies.

*Voor David, Zoë en Sophie, oprichters van de Fantastic Four
en mijn drie favoriete mensen op aarde*

Peck [*pek*]: prikken, vluchtig zoenen, hakken, zaniken

Pecking order [*pek•ing or•dər*]: pikorde, hiërarchie; de rangorde van belangrijkheid binnen een familie of bedrijf

Feeling peckish [*fēl•ing pek•ish*]: een beetje trek hebben, zin om te knabbelen

I

Ik ben een dief genoemd, een rebel, een parvenu, een verrader en – dit zal je misschien niet verbazen, op grond van de rest – Gedetineerde 83A0956.

Maar meestal noemen ze me Batter, een goede familienaam die is doorgegeven als een gekoesterde ring, al is hij niet afkomstig van mijn vader of grootvader en zelfs niet van een verre verwant, maar van een hond.

Ik heb de hond waarnaar ik ben vernoemd nooit gekend; hij is vlak voor mijn geboorte gestorven. Maar ik heb me altijd afgevraagd of hij niet liever anders geheten zou hebben. King, of Spot. Misschien Rex. Het probleem met Batter is dat het niet echt een naam is, het is een woord. Sommige mensen denken dat het een kakker-naam is, zoals Banks of Bennett, anderen menen er een buitenlandse herkomst in te herkennen. Weer anderen vragen (voorzichtig) of mijn vader gek was van honkbal (*batter* in de betekenis van ‘slagman’) of dat mijn moeder graag bakt (*batter* is ook ‘beslag’).

Behalve mijn naam heb ik nog iets opmerkelijks: ik ben de helft van een eeneiige tweeling. Dat ik daar weinig over praat, heeft een goede reden: mijn broer is doodgeboren. Voordat je nu medelijden met me krijgt, moet je weten dat Elvis Presley hetzelfde heeft meegemaakt; ook zijn broertje heeft het niet gered. Er zijn dingen in het leven waarover je geen zeggenschap hebt, niemand kan er wat aan doen. Maar als ik ‘I’m So Lonesome I Could Cry’ hoor, weet ik waarom Elvis het heeft opgenomen.

Waarvoor ik vastzit? Daar mag ik niets over loslaten zonder de aanwezigheid van mijn advocaat, maar ik kan je dit zeggen: als een medegevangene me vraagt wat mijn vergrijp was en ik geef antwoord, dan is die ander zichtbaar niet onder de indruk. Pas als ik vertel dat het mijn tweede overtreding was – mijn eerste was

in de sixties en had te maken met drugs – levert me dat nog enig respect op.

2

In het voorjaar van 1967 was ik tien jaar, en volgens het nieuws liep het in de wereld gigantisch uit de klauwen. Vietnam was in rep en roer, hippies rookten, de pasteltinten verdwenen, de neonkleuren werden feller en op de radio klonk geschreeuw en tromgeroffel.

De enige die niet dacht dat we met z'n allen onze ondergang tegemoet gingen was mijn moeder, Rainey Gray, tweeënveertig jaar en lettertypeontwerpster. Ze was getrouwd met mijn vader, John Gray, zesenvieftig jaar, historicus aan de plaatselijke universiteit en enthousiast aanhanger van de uit-de-klauwen-gedachte.

‘Hoe halen ze het in hun hoofd?’ schreeuwde mijn vader naar de tv toen er Agent Orange werd gesproeid, toen Detroit in brand stond en toen er astronauten omkwamen. ‘Maak daar een einde aan,’ eiste hij bij elke op televisie uitgezonden tragedie die liet zien dat de mens niet menselijk was, zijn ogen gericht op de zoveelste monsterlijke gebeurtenis die hij niet had kunnen tegenhouden maar wel tot in lengte van dagen zou moeten uitleggen aan toekomstige generaties. Dat is het lot van historici: niemand lijkt hun lessen uit het verleden serieus te nemen.

‘Het is stuitend,’ was mijn moeder het met hem eens. ‘Maar er wordt tenminste geprotesteerd. Die mensen laten hun stem horen. En vanuit professioneel standpunt bekeken zijn hun span-doeken lang niet slecht. STOP DE DIENSTPLICHT is van een kilometer afstand te lezen. Maar dat is te danken aan Geoffrey Lee. Hij heeft dat lettertype ontworpen. Impact, heet het. Biedt uitstekende leesbaarheid van grote afstanden.’

Mijn moeder wist alles van letters.

‘Typografie,’ legde ze vaak uit, ‘is net zo fundamenteel als natuurwetenschap, elke lettervorm even primair als het atoom. Alle geschreven communicatie hangt ervan af. Om verschil te maken hoef je alleen maar de letters in de juiste volgorde te zetten. Eerst een woord, dan een zin. Letters – in de juiste volgorde en van het juiste type – zijn de beste manier om mensen te inspireren betere keuzes te maken. Maak een keuze. Doe iets.’

Mijn moeder hechtte veel waarde aan kiezen en handelen. Beide blijken vereisten te zijn voor deugdzaamheid. Maar ook voor misdaad.

‘Hallo, lieverd,’ riep ze toen ik uit school kwam. Ik zat in de vierde klas van Franklin Elementary in Yuba City in Californië, een stadje in de bloedhete Central Valley, een kleine tweehonderd kilometer ten noorden van Sacramento. In Yuba City vind je de Sutter Buttes, de kleinste bergketen ter wereld. Een feit waar ik altijd trots op ben geweest.

‘Ik ben hier,’ voegde ze eraan toe.

Ik gooide mijn spullen in het halletje en liep naar binnen, waar ik haar aantrof met haar hoofd op de keukentafel, omringd door een hoop capsules.

‘Het lukt me om ze open te maken,’ zei ze terwijl ze demonstreerde hoe ze een capsule uit elkaar trok. ‘En het lukt me om ze leeg te gooien,’ zei ze terwijl ze de inhoud in de prullenbak schudde. ‘Ik kan ze zelfs opnieuw vullen.’ Ze wees op een bus poedersuiker. ‘Maar wat me niet lukt, is ze weer in elkaar zetten. Ik denk dat ze de vorm veranderd hebben.’ Ze keek even op de klok, streek haar pony opzij en ging door.

‘Wat is dit allemaal?’ vroeg ik onzeker.

‘Dat is mijn medicijn.’

Mijn moeder had het aan haar zenuwen. Ik wist niet wat dat inhield, maar het was een probleem.

‘Maar moet je het niet innemen dan?’

‘Ja, maar dat wil ik niet. Ik voel me afschuwelijk als ik het inneem.’

‘Waarom zeg je dat niet tegen de dokter?’

‘Dat heb ik gedaan, maar dokters denken dat ze God zijn. Ze luisteren niet. Hoe was het op school?’ vroeg ze. ‘Heb je iets geleerd vandaag?’ Ze had haar feloranje jurk aan, die haar haar bij het juiste licht de rode gloed gaf van een massa gloeiende kooltjes. Hij kwam tot net boven de knie en had een print van twee grote, felgekleurde concentrische cirkels, de ene paars en de andere roze; ze noemde het haar ‘schietschijfjurk’, waarbij ze opmerkte dat hoewel de andere moeders de kledingstijl van 1967 minder enthousiast hadden opgepakt dan zij, ze kon begrijpen dat niet iedereen het diepe in dook op het gebied van eten, mode of wat dan ook.

‘Maar krijg je geen problemen, mam, als je je medicijn niet inneemt?’

‘Waarom zou ik problemen krijgen?’ Ze ging staan. ‘Het is mijn lichaam.’

Ik pakte een capsule. ‘Maar deze zijn toch voor je zenuwen?’

‘Ja, maar met mijn zenuwen is niks mis. Ik krijg juist de zenuwen van die pillen. Kijk,’ zei ze. ‘Probeer deze twee helften eens in elkaar te passen.’ Ze keek toe hoe ik het probeerde. ‘O, goed zo!’ Ze glimlachte naar me en liep naar het aanrecht. ‘Trouwens,’ vervolgde ze, ‘dat medicijn is niet voor mij, het is voor je vader. Als ik het inneem, voelt hij zich beter. Je vader heeft last van spanningen, Batter. Dat hebben de meeste historici. Dat komt doordat ze het verleden hebben gezien en weten dat de toekomst daar een herhaling van zal zijn.’

‘Echt? Waarom?’

‘Omdat de mensen niks leren, liefje.’

‘Maar papa zegt dat historici de mensen vertellen over het verleden zodat ze er wél van leren. Zodat ze niet dezelfde fouten opnieuw maken.’

Mijn moeder draaide zich langzaam om. ‘Ja, en diezelfde historici – die toevallig ook vader zijn – vertellen hun kinderen elk jaar dat een forsgebouwde man in een duur fluwelen pak door een smalle schoorsteen omlaag glijdt om met een stel poppen in een laaiend vuur te landen.’ Ze keerde weer om naar de tafel, pakte twee helften van een capsule en vulde de ene helft met een minuscule hoeveelheid suiker. ‘Doorgaan,’ zei ze. ‘Deze moeten klaar zijn voordat je vader thuiskomt.’

‘Maar ik snap het nog steeds niet,’ zei ik ongemakkelijk terwijl ik de capsule in elkaar schoof. ‘Waarom voelt papa zich beter als jij die pillen slikt?’

‘Spanningen zijn ingewikkeld.’ Ze kwam weer naast me zitten. ‘Je vader is niet alleen historicus, hij heeft ook een schuldcomplex.’

‘Wat is dat?’

‘Dat is wanneer iemand een fout maakt, die fout toegeeft, maar het zichzelf niet kan vergeven. Als er een proefwerk bestond in vergiffenis – of het nu gaat om het vergeven van jezelf of van anderen – dan zouden de meeste mensen een dikke onvoldoende halen.’

‘Wat voor fout...’

‘Toegeven dat je een fout hebt gemaakt is niet makkelijk,’ zei ze, alsof ze mijn vraag niet hoorde. ‘Onze hersenen zijn beter in het ontlopen van de verantwoordelijkheid dan in het aanvaarden ervan. Sterker nog, sommige mensen kunnen zichzelf ervan overtuigen dat zij niet degene zijn die de fout hebben gemaakt, of – let op – dat er zelfs helemaal geen sprake is van een fout. Als je jezelf maar genoeg verhaaltjes op de mouw speldt, lieverd, dan ga je ze vanzelf geloven. Zelfdeceptie noemen ze dat.’

‘Dus papa...’

‘Heeft zijn fout toegegeven, zijn fout aanvaard, zich ervoor verontschuldigd, maar hij heeft het zichzelf nog niet vergeven – al heb ik dat wél gedaan. Het vreet aan hem. Vandaar dat schuldgevoel,

en de spanningen. Dus slik ik deze suikerpillen' – ze pakte er een als voorbeeld – 'en dan voelt hij zich beter. Omdat hij denkt dat hij me ermee helpt. Omdat hij denkt dat ze goed zijn voor mijn zenuwen, die door hem zijn aangetast. En ik geef toe dat ze eerst ook echt aangetast waren, maar dat is hersteld. Je moet een beetje lef hebben, dat is belangrijk. Ik zal niet beweren dat dit nou de verstandigste aanpak is, suikerpillen slikken, maar zoals ik al zei: het is iets ingewikkelds, spanningen. En dat geldt ook voor een huwelijk.'

Ik dacht aan de voormalige student van mijn vader die nog maar een week geleden was gesneuveld in Vietnam. Terwijl mijn vader vocht tegen de tranen, snauwde hij tegen me, wapperde met de krant en zei iets over de beste mensen die altijd het eerste doodgingen, waarbij hij mijn moeder zo'n vreemde, treurige blik toewierp dat ik een steek in mijn buik voelde. Mijn tweelingbroer was heel jong gestorven.

'Rainey, heb je je pillen ingenomen?' vroeg hij met trillende handen, en ze antwoordde 'Nog niet' en verdween naar de badkamer, om terug te keren met een roze capsule en een glas water. Toen ze de pil had ingenomen, zakten mijn vaders schouders en een paar minuten later ging het weer beter met hem. De enige keren dat zoiets niet gebeurde, was wanneer ze praatte over Batter, de hond waarnaar ik ben vernoemd. Als ze over de hond begon, liep mijn vader de kamer uit.

'Kunnen honden ook spanningen krijgen, mam?'

'Ik weet niet of het iets is wat je krijgt – het is meer iets wat je hebt. En meestal komt het door een trauma, door zorgen, een nare ervaring, overdadige fantasie, twijfel, angst, woede, ongelukken, teleurstelling of te veel koffie.'

Mijn moeder dronk veel koffie.

'Iedereen heeft spanningen,' vervolgde ze. 'Dat is een gegeven. Maar er zijn heel veel verschillende soorten, en sommige mensen hebben er meer dan anderen. Sporters hebben vaak faalangst, net als acteurs. Kunstenaars voelen spanningen omdat het werk dat ze

doen subjectief is, wat betekent dat de ware betekenis niet meetbaar is, en dat betekent weer dat sommige kunstenaars ongestraft een moord kunnen plegen terwijl anderen juist vermoord zouden moeten worden – snap je wat ik bedoel? Zoals die dichters die jij leest; ze staan allemaal stijf van de spanningen, al komt dat voornamelijk doordat ze weten dat poëzie zich bevindt op de bodem van het vat, als het om kunst gaat, en ze nooit een cent zullen verdienen. Als je niet genoeg geld hebt, geeft dat spanningen. Net als oorlog, familiegedoe, harde geluiden, de industriële revolutie, erfelijkheid, examens met een tijdlimiet, ongezonde eetgewoontes, slecht weer en bedrijfscultuur. Heb je *The Age of Anxiety* van Auden gelezen? Niet? Geeft niks, je bent niet de enige. Wat vroeg je ook alweer? Of honden ook spanningen kunnen hebben. Jawel. Maar Batter niet.'

'Ik hou van Auden.'

'Echt?'

Ik hield echt van Auden. Net als de meeste kinderen was ik begonnen met de rijmpjes van Dr. Seuss, maar anders dan de meeste kinderen was ik daarna doorgegaan. Ik weet eigenlijk niet waarom. Ik denk dat het deels komt doordat ik het leuk vond dat de meeste gedichten zo kort waren, maar ook doordat ze een geheime boodschap bevatten die je moest ontcijferen. Om de geheime boodschap te begrijpen, moest je het gedicht steeds weer opnieuw lezen. Echt nadenken, weet je wel? Neem nu Auden. Hij schreef: *Evil is unspectacular and always human/ and shares our bed and eats at our own table.* 'Het kwaad is volkomen onopvallend en altijd afkomstig van de mens/ het slaapt bij ons in bed en eet bij ons aan tafel.' Eerst dacht ik dat hij bedoelde dat het kwaad niet veel voorstelde, vanwege het woord *unspectacular*. Maar toen besepte ik dat Auden wilde zeggen: verspil geen tijd aan gepieker over de monsters onder je bed, want die stellen niks voor vergeleken met de ware monsters: Stalin, Lee Harvey Oswald en alle bullebakken in de wereld.

‘Nee, ik zeg het verkeerd,’ zei mijn moeder, en ze tikte me op mijn arm zodat ik me weer op de capsules zou richten. ‘Batter was gespannen op de dag dat ik hem kreeg. Waarschijnlijk omdat hij zich afvroeg waar ik bleef.’

‘Hoe bedoel je? Hoe kon Batter weten dat je zou komen?’

‘Ik zeg niet dat hij wist dat ik zou komen. Ik zeg dat hij zich waarschijnlijk afvroeg waar ik bleef. Zo zit het leven in elkaar, lieverd. Onvoorspelbaar als het om tijd gaat. Je weet dat er iets aan zit te komen, je weet alleen niet wanneer het komt.’

Ik aarzelde terwijl ik me het hele verhaal probeerde voor te stellen. Mijn moeder ging naar een dierenasiel, koos een hond uit, nam hem mee naar huis, zei tegen haar ouders dat het allemaal kwam door de onvoorspelbaarheid van het leven – en toen zeiden zij ‘prima, liefje’? Echt niet. Ik had mijn grootouders maar twee keer gezien, maar ze leken me geen ‘prima, liefje’-types.

‘Je zegt altijd dat opa en oma niet van huisdieren hielden.’

‘Iedereen heeft een blinde vlek.’

‘Maar je mocht Batter wel houden.’

“‘Mocht’ is niet het juiste woord.’

Ze leegde nog een paar capsules. ‘Luister,’ zei ze. ‘Ik heb je dit al eerder verteld. Ik ging niet naar dat asiel omdat ik daar zomaar zin in had, ik ging omdat het móést – want als ik dat niet had gedaan, had Batter nooit alle belangrijke dingen kunnen doen die hij moest doen.’

‘Zoals...?’

‘Heldendaden.’

Ik sloeg mijn ogen ten hemel.

‘Maak het nu niet belachelijk,’ zei ze bestraffend. ‘Het heldendom is zwaar. Het is niet iets waarvoor je automatisch in de wieg bent gelegd, het is geen toveren. Iedereen kan een held zijn, alleen zijn de meesten niet bereid de bijbehorende offers te brengen.’

‘Dat weet ik mam, maar een hónd?’

‘Je wilt weten hoe een hond een held wordt. Dat is een goede

vraag en het antwoord is simpel: hij heeft hulp. Alle professionele helden hebben hulp. Net als in dat stripboek van jou, Batman. Batman heeft ook hulp. Hij heeft... hoe heet die commissaris?’

‘Commissaris Gordon.’

‘En de jongeman.’

‘Robin, de Boy Wonder.’

‘Ja, commissaris Gordon en de Boy Wonder. Hoewel me niet helemaal duidelijk is hoeveel hulp die twee eigenlijk bieden. Ik heb de indruk dat de commissaris altijd degene is die om hulp vraagt, en Robin is eerder een heldenstagiair. Hij doet vrijwel niks.’

‘Dus eigenlijk zeg je dat Batman géén hulp heeft,’ zei ik terwijl ik twee capsulehelften tegen elkaar drukte.

‘Nee, hij heeft wel hulp. Maar degene die de echte hulp biedt, is vaak iemand van wie je het het minst verwacht. Die ene persoon die iedereen over het hoofd ziet. In dit geval Alfred, de butler.’

‘Nee, Alfred stoft het huis af.’

‘Inderdaad. En hij wast met de hand Batmans vleermuispakken, zet de Bat-paal in de boenwas en bereidt gastronomische maaltijden, terwijl hij er óók nog eens voor zorgt dat de miljonnairsfamilie Wayne volkomen normaal overkomt op de buitenwereld. En ze zijn niet normaal. Moet je nagaan: Bruce Wayne verdwijnt voor de vijftigste keer van zijn eigen cocktailparty; Dick Grayson kan niet uitleggen waarom hij nooit naar school gaat; en nieuwsgierige gasten willen weten wat er in godsnaam aan de hand is in die kelder. En aan wie vragen ze al die dingen? Aan Alfred. Die onmiddellijk een stel flinterdunne leugens paraat heeft, waar iedereen om de een of andere reden meteen in trapt.’

‘Dus Alfred is een beroepsleugenaar.’

‘Nee, ik zeg alleen dat Batman en Alfred een team vormden. Zoals Batter de hond en ik een team vormden. Ik deed wat ik moest doen zodat Batter...’

‘Kon doen waarvoor hij was voorbestemd.’

‘Precies! Nu snap je het!’ Ze leek opgelucht te zijn. ‘Als je ver-

schil wilt maken in het leven, kun je Batman zijn óf Alfred. Ze doen er allebei evenveel toe.' Ze veegde met haar hand de poederresten van de tafel. 'O kijk eens, we zijn klaar!'

Inderdaad. Maar ik wist niet of ik nou mijn moeder had geholpen of schade had toegebracht, en het hele verhaal leverde ook mij spanningen op.

3

De volgende dag op school kondigde mijn lerares, mevrouw Barksdale, aan dat het Carrièreweek was en vroeg ons wat we later wilden worden.

'Prima ballerina,' zei een meisje, dat zo'n strakke paardenstaart in haar haar had dat haar ogen niet meer dan dunne spleetjes waren. 'Stewardess,' zei een ander meisje. 'Hoofd Verkoop,' zei een jongen die ik niet kon uitstaan. 'Dierenarts.' 'Brandweercommandant.' 'Dokter.' 'Tv-ster.' Enzovoort. Ik had geen idee waar iedereen het allemaal vandaan haalde.

'En jij, Batter?' vroeg mevrouw Barksdale. 'Wat wil jij later worden?'

'Dichter.' Een paar mensen lachten.

'Een mooi streven,' zei mevrouw Barksdale bemoedigend. 'Maar je moet één ding weten: als dichter heb je de interessante mogelijkheid om twee beroepen tegelijk uit te oefenen. Dat komt doordat de verdiensten van een dichter niet altijd... hoe zal ik het zeggen? Niet altijd toereikend zijn. Maar met twee banen kan de dichter blijven eten en schrijven. Wat voor baan zou je willen nemen om je ervan te verzekeren dat je de kost kunt verdienen om te blijven schrijven?'

'Het punt is dat ik de hele dag zou schrijven,' legde ik uit. 'Dus ik denk niet dat ik tijd zou hebben voor een andere baan.'

‘Robert Frost was schoenmaker,’ bracht ze me in herinnering. ‘Walt Whitman had een kantoorbaan.’

‘Yeats had geen tweede baan.’

‘Ken je Yeats al? Dan weet je misschien ook dat hij tot de landadel behoorde. Dat wil zeggen dat hij een heleboel grond bezat – hij was rijk geboren.’ Haar toon duidde erop dat ze begreep dat dat niet gold voor haar leerlingen, de meesten afkomstig van hardwerkende boerenfamilies in Yuba City. ‘Rijke mensen hebben vaak een andere mening,’ zei ze voorzichtig. ‘Dus weet je wat? Ga vanavond naar huis en denk eens na over een leuke tweede baan, dan kun je mij morgen vertellen wat het wordt. En denk erom, jongens en meisjes, morgenochtend gaan we naar het Historisch Museum. Daar kun je ook veel carrière-ideeën opdoen!’

Toen we de volgende dag het museum in liepen, vroeg ik me toch af wat voor carrière-ideeën mevrouw Barksdale bedoelde. Begravenisondernemer? Er waren daar overal beenderen.

‘Doorlopen, Batter,’ zei mevrouw Barksdale. ‘Het is een groot museum en we hebben nog twee verdiepingen te gaan. Neem een foto, dan kun je het thuis allemaal bekijken.’

‘Dus de dodo is voorgoed verdwenen?’ vroeg ik, terwijl ik met mijn Brownie 127 een foto nam van een diorama. Daarop was een rare vogel te zien die werd benaderd door hongerig uitziende mannen in petticoats.

‘Ja,’ zei ze. ‘De Nederlanders hadden ze aangetroffen op een onbewoond vulkaaneiland in de Indische Oceaan. Daar waren de dodo’s naartoe gevlogen om te ontkomen aan hun roofvijanden op het vasteland en ze zijn er nooit meer weggegaan. Tot de Nederlanders kwamen, toen moesten ze echt vluchten. Maar wat denk je? Ze konden niet meer vliegen. Hun vleugels werkten niet meer. Wie weet hoe dat komt?’

‘Evolutie,’ zei Ruth, het slimste kind bij ons in de klas.

‘Inderdaad, Ruth. *Use it or lose it*, dat is het motto van de evo-

lutie. Rust roest. Dus toen de Nederlanders kwamen, hadden de dodo's geen keus, ze moesten zich laten doodknuppelen. Weten jullie hoe we dat noemen?'

'Massamoord?' zei mijn vriend Bill.

'Domheid. Want als de Nederlanders een paar dodo's in leven hadden gelaten, was hun voedselaanvoer intact gebleven. Maar nee, de Nederlanders vermoordden ze allemaal en de dodo raakte uitgestorven. Uitsterving, kinderen, wordt veroorzaakt door mensen met kortetermijndoelstellingen en nul toekomstvisie. Onwetende mensen. Die heb je overal.'

'Ik wil een dodo omleggen!' schreeuwde Kyle, de pestkop van de klas.

'Fijn dat je mijn uitspraak even bevestigt,' zei mevrouw Barksdale.

Volgens het informatieformulier van het museum zou de naam 'dodo' afkomstig kunnen zijn van het woord 'dodoor', dat 'traag' betekende, of van 'dodaar', dat stond voor 'met een dikke kont'. De Nederlanders wonden er geen doekjes om. En het informatieformulier van het museum evenmin.

Ons vermogen om te verwoesten, door te doden of door de habitat te vernietigen, wordt alleen geëvenaard door ons onvermogen om de mogelijke consequenties te bevatten, stond er.

'Begrijpen jullie dat?' vroeg mevrouw Barksdale. 'Het betekent dat je goed moet nadenken, kinderen. Als je dat niet doet, raken wij ook uitgestorven, en dan openen de aliens hun eigen museums en zetten die vol met diorama's om te laten zien wie de echte dodo's waren. *De mens is uitgestorven,*' zei ze toen met zo'n *Twilight Zone*-stem, 'omdat mensen hun hersenen niet meer gebruikten. Omdat ze lui werden en machines bouwden die het denkwerk voor hen gingen doen. Dit soort fouten lijkt naar onze maatstaven ondenkbaar, maar de mens stond bekend om zijn ongekennde dwaasheid.'

We staarden mevrouw Barksdale allemaal met open mond aan.

‘Kom, dan gaan we naar de dinosaurussen,’ zei ze opgewekt.
‘Die zijn ook allemaal dood.’

4

Carrièreweek liep uit tot carrière-eeuwigheid.
‘Ik heb vandaag zo’n interessante man ontmoet,’ zei mijn moeder op een avond na het eten. ‘Hij was officier van justitie. Stel je eens voor dat je volwassen bent en op feestjes kunt zeggen: “Ik? O, ik ben officier van justitie.” Ik durf te wedden dat iedereen dood neervalt van afgunst en opwindung.’

‘De mensen zijn dol op officieren van justitie,’ zei mijn vader instemmend. ‘Weet je waar ze nog meer dol op zijn? Financieel adviseurs. Artsen.’

Bij het noemen van artsen fronste mijn moeder haar voorhoofd, en toen keek ze naar mij en mijn boek. ‘Wat lees je, lieverd?’ vroeg ze, turend over mijn schouder. Ze aarzelde even en zette haar leesbril op om het beter te kunnen zien. ‘Dat is 22-punts Helvetica.’ Ze tikte op de bladzijde. ‘Helvetica is ontworpen door de Zwitsers. Het is bedoeld voor feiten, cijfers, oefenschema’s – kille, harde dingen. Is dit een studieboek?’

‘Nee.’

‘Goed zo, want studieboeken staan vol met fouten. Helvetica is schreefloos,’ zei ze, wat ik al wist. ‘De letters hebben geen... nou ja, geen schreef dus. De schreef geeft woorden meer gewicht – snap je wat ik bedoel? Maakt ze belangrijk. Ik zal niet beweren dat Helvetica geen plek heeft in de wereld, ik zeg alleen dat het saai is. Wat is er zo saai en onbelangrijk in dat boek dat het geen schreef verdient?’

‘Poëzie.’

Mijn vader keek op. Ze wisselden een blik.

Er is geen enkele ouder te vinden die wil dat zijn of haar kind later dichter wordt. Chirurg, ja; dichter, nee. Geef ze eens ongelijk. Als je een transplantatie nodig hebt, moet je niet bij dichters zijn. Als je een huis wilt kopen, zal je gedicht niet als onderpand dienen. Je kunt niet naar Tahiti vliegen op grond van het aantal gedicht-mijlen dat je hebt gespaard. De woorden 'Ik heb een fortuin verdiend met dichten' zijn nooit geuit.

Dus begreep ik waarom mijn ouders wilden dat ik me zou richten op een toekomst die financiële zekerheid beloofde. Want zelf hadden ze die niet. Mijn vader had zijn doctoraatsonderzoek niet afgemaakt, met het gevolg dat hij universitair docent was in plaats van hoogleraar, met het gevolg dat hij vrijwel niks verdiende. Mijn moeder had een verpleegkundeopleiding gevolgd, maar nadat er een patiënt was gestorven door een typografische fout was ze overgestapt op grafisch ontwerpen. Waarmee ze ook vrijwel niks verdiende.

En het was niet zo dat ze niet hielden van hun werk als historicus en typografe – ze waren er dol op. Het was meer dat de liefde niet wederzijds was. Zoals bleek uit hun salarisstroompjes.

'Wat zou je denken van piloot?' vroeg mijn vader. 'De mensen zijn dol op piloten.'

'Als piloot hoef je geen kleren te kopen,' voegde mijn moeder eraan toe. 'Je krijgt een uniform van de luchtvaartmaatschappij – én een pensioen. Stel je voor. Je weet wat voor hekel je hebt aan winkelen.'

Ze probeerden ook mijn verborgen talenten te stimuleren. Die moeten allemaal wel heel goed verborgen zijn geweest, want ze lieten zich niet één keer zien. Bijvoorbeeld die keer met sportdag, toen ik laatste werd op de vijftig meter sprint. Mijn moeder gaf me een klopje op mijn rug en herinnerde me eraan dat veel olympische sporters waren begonnen als trage hardlopers. 'Neem nu

Wilma Rudolph,' zei ze. 'Die heeft als kind polio overwonnen en haalde later olympisch goud.'

'En jij hebt niet eens polio,' zei mijn vader.

Intussen overlaadde mevrouw Barksdale mijn bureau met biografieën waarin te lezen was wat voor belangrijke dingen allerlei wetenschappers en senatoren hadden gedaan. 'Die tweede baan,' fluisterde ze dan, terwijl ze het boek naast mijn stapel dichtbundels legde. 'Dan kun je straks de kost verdienen én schrijven.'

Ik deed mijn best om geïnteresseerd te lijken in al die suggesties, en geloof me, ik wilde het ook. Het valt niet mee om op te groeien in een huis waar de spaarpot met muntjes beter gevuld is dan de lopende rekening. Het was ook weer niet zo dat we op straat moesten bedelen, maar we zaten wel zo krap bij kas dat de elektra een paar keer werd afgesloten.

Daarom had ik stiekem besloten, zonder iemand erover te vertellen, dat ik dichter of honkbalspeler zou worden. Sorry, ik bedoel een *wereldberoemde* dichter en/of *wereldberoemde* honkbalspeler. *W*ereldberoemd, daar zat het 'm in. Wereldberoemde mensen verdienden bakken met geld.

Maar dat idee werd verpest op de dag dat ik ontdekte dat wereldberoemd zijn weer zijn eigen problemen met zich meebracht.

'Heeft Shoeless Joe sméérgeld aangenomen?' riep ik uit toen ik aan de keukentafel zijn biografie zat te lezen. 'En zeven anderen uit zijn team ook?'

'Je doelt op de White Sox,' zei mijn moeder, die de ovendeur op een kier zette. Er lekte aan alle kanten zwarte rook naar buiten. 'De honkballers die de World Series van 1919 expres verloren.'

'Maar Shoeless Joe had een van de beste slaggemiddelden van de hele wereld! Hij had het geld niet nodig!'

'Iedereen heeft geld nodig,' zei mijn moeder. 'Er is geen mens op aarde die zegt: "Ik heb precies zoveel als ik nodig heb. Je hoeft me niet meer te betalen."''

‘Maar Shoeless...’

‘Het is psychologisch,’ zei mijn moeder. ‘Hoeveel iemand ook heeft, het is nooit genoeg.’

‘Hebben wij genoeg?’

Doodse stilte.

‘Wat eten we?’ vroeg mijn vader die door de achterdeur binnenkwam.

‘Heb jij ooit smeergeld aangenomen?’ vroeg ik haar.

‘Ach lieverd, nee. Ik ben lettertypeontwerper, wij krijgen geen smeergeld aangeboden. Hoewel ik dat eerlijk gezegd best eens zou willen meemaken, al was het maar één keer. Stel je voor dat iemand jou zo invloedrijk vindt dat diegene bereid is je te betalen om te sjoemelen. Maar omkoperij is verraderlijk, want er ontstaan twee criminelen in één klap: de betaler en de ontvanger. Dat heb je bij normale misdaden niet. Als je wordt beroofd, ben je misschien je portemonnee kwijt, maar je zult niet levenslang worden verbannen uit het honkbal.’

‘Maar...’

‘De echte misdaad hier was dat Shoeless Joe analfabeet was. Onderwijs zou voor iedereen beschikbaar moeten zijn. Ja toch, John?’ Ze gaf een kneepje in mijn vaders verslagen schouder. ‘Onderwijs verandert levens.’

‘Gaat het wel, pap?’

‘Ik heb de kip gemarineerd in het laatste restje bourbon,’ zei ze tegen hem. ‘Ik hoop niet dat je een borrel wilde, want de fles is leeg.’

Hij slaakte een diepe zucht.

‘Geschiedenisles geven is zwaar.’ Ze gaf mijn vader weer een klopje op zijn schouder. ‘En weet je wat het nog zwaarder maakt? Het besef dat geschiedenis volkomen afhankelijk is van degene die erover vertelt. Zo zijn er bijvoorbeeld historici die volhouden dat Christopher Columbus Amerika heeft ontdekt, terwijl anderen beweren dat die kerel niet eens de uitgang van de Macy’s kon